

בית כנסת "שערי יוסף"
קרית עקרון

בס"ד
י"ג אב ה'תשע"ד

פרשת השבוע

ואתחנן

שפפאות אעפה שבת

וְאָמְרוּ רַק עִם זְרָכָם וְזָכוּן הַגָּוִי הַגָּדוֹל הַזֶּה:

משה רבנו מודיע לעם ישראל שכל אומות העולם יכירו בכך שעם ישראל הוא עם חכם ונבון, ולפעמים יש אצלנו תחושה שאנחנו מרגישים יותר מדי חכמים ונבונים, ולכן באים קיצורי הדרך וההתחכמויות... על זה מזהיר משה רבנו ואומר (דברים ד, ב) **לֹא תִסְפוּ עַל הַדְבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לְשׂוֹמֵר אֶת מִצְוֹת ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם:** גם אם אינם אומרים זאת בגלוי, ידוע שאומות העולם מאז ומתמיד התפעלו מתורת ישראל, מעומק החוכמה והמחשבה היהודית, שאין לך דבר שאינו מופיע בתורת ישראל, וזהו שאמר בן בג בג (אבות פרק ה' משנה כב) **הַפֶּךָ בָּהּ וְהִפְךָ בָּהּ, דְּלֵאלֹהֵי בָּהּ.** ללמדנו שכל מה שתחפש נמצא בתורת ישראל, כל שעליך לעשות הוא לחפש במקום הנכון וללמוד זאת.

כיום כאשר המדע מתפתח ומפתח מכשירים משוכללים, רק אז הוא מתחיל להגיע לדברים שחכמי ישראל ידעו כבר לפני אלפי שנים. ספרים רבים ודוגמאות רבות יש בעניין זה ואין כאן המקום להאריך. אולם אם נשרטט גרף של ההתפתחות הטכנולוגית ביחס לציר הזמן, מיד תעלה השאלה – **מדוע הטכנולוגיה מזנקת דווקא בשנים האחרונות ולא כבר לפני ?**

התשובה מובאת מלפני אלפי שנים **בזוהר הקדוש** פרשת וירא (דף קי"ז א) **וּבְשִׁית מָאָה שָׁנִין לְשִׁתִּיתָא** (בשנת 100 שנה האלף השני לבריאת העולם = 5,600 דהיינו לפני 174 שנה

אנחנו היום בשנת ה'תשע"ד = 5,774) **יִתְפַּתְחוּן תַּרְעֵי דְחֻמְתָּא לְעִילָא** (יפתחו ערי החכמה האמארה בשמיים, ולכן אם יפתחו...) **וּמְבוּעֵי דְחֻמְתָּא לְתַתָּא** (אצויות החכמה האטה בארץ) **וְיִתְתַּקֵּן עֲלֵמָא לְאֶעְלָא בְּשִׁבְעָאָה.** (והצופים יתחילו את התיקון לקראת האלף השביעי) **כְּבַר נִשְׁ דְּמִתְתַּקֵּן בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה מְכִי עָרַב שְׁמֵשָׁא לְאֶעְלָא בְּשִׁבְתָּא.** (כאן האדם מתכוון ליום השבת יום השביעי כבר מבין השמות של יום השביעי) **אוּף הַכִּי נִמְי** (כך אם הצופים מתכוונן האלף השביעי). ללמדנו שגם התפתחות הטכנולוגיה היא להכין אותנו לימות משיח הבאים עלינו לטובה-אכ"ר.

מוקדש לעילוי נשמת
ר' סעדיה בן יחיא גהלי ז"ל
ר' יחיא בן סעיד ודעי הלוי ז"ל
יחיא בן סעדיה גהלי ז"ל
נעמה בת סאלם זנדני ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה

נא לשמור על קדושת הגיליון
הוא חייב בגניזה
(למי שמדפיס אותו)

זמני השבת

ת"א	כניסת השבת	יציאת השבת
8:11	7:09	
8:08	6:54	
8:12	7:02	

סיפור לשולחן השבת

תפילתה של אמא...

מגדולי תלמידי רבי נחמן מברסלב היה רבי שמעון מקרימנצ'וק. הוא זכה להיות מקורבו הראשון, עוד כשהיה רבי נחמן בן שלש עשרה, בטרם התפרסם רבינו בעולם. ברבות הזמן זכה לשמש את רבינו במסירות רבה. סיפור נפלא הטומן בחובו לקח עצום על כוחה של תפילה טהורה, קשור ברבי שמעון זה.

היה זה כשבאחד הימים חלה בנו הקטן, מצבו החמיר עד כדי כך שנראה כי חלילה עומד הוא על סף מוות. בימים ההם הסתלקו ילדים רבים לעולמם עקב מגיפות שונות, ותפילות רבות נתחברו לרפואת ילדים מתחלואיהם.

כיוון שהיה רבי שמעון מבחירי תלמידי רבי נחמן, פנתה אליו זוגתו במר לבה: "הלא רבי קדוש ונורא לנו, סע נא אליו וספר לו על צרתנו, אולי ימתיק את הדין מעל בנו".

עלה רבי שמעון על העגלה הראשונה שנקרתה בדרכו, ונסע אל רבו הקדוש. בבואו אל הקודש פנימה פרץ בבכי נסער, ובין התייפחות אחת לרעותה הצליח לספר במילים שבורות מה הביאו הלום.

רבי נחמן מקשיב לבכיו העצום של תלמידו רבי שמעון – ואינו משיב מאומה. רבי שמעון מביט על פני רבו ומבין את אשר לא נאמר במילים; 'כנראה גזר הדין כבר כתוב וחתום', מהרהר הוא בכאב.

חזר רבי שמעון לעגלה, ושם פניו אל עיירת מגוריו. כאשר נכנס אל ביתו, קידמה זוגתו את פניו בשאלה: "מה אמר הרבי?"

סיפר לה רבי שמעון על שתיקתו של רבי נחמן, ועל חששו הרב כי כבר כלתה הרעה. בינתיים ירד הליל על העיירה, הכל עלו על יצועם, אך זוגתו של רבי שמעון גומרת אומר שלא לתת תנומה לעפעפיה, אלא לשבת ליד מיטת בנה החולה ולהתפלל לרפואתו; היא האמינה בכל ליבה כי לא אפסה התקווה, אמונים היא ובעלה על דברי הרבי כי "אין ייאוש בעולם כלל".

במשך כל הלילה לא משה ממיטת הילד, בבכי ובדמעות התחננה על נפש בנה החולה. כשקרני חמה ראשונות הפציעו, החליט רבי שמעון לנסוע שנית לרבו – שמא הפעם תהיה זו עת רצון, וגזר הדין המרחף על ראש בנו יומתק.

בלב הולם נקש על דלתו של הרבי, וכשקיבל רשות פסע פנימה. משראהו רבי נחמן קרא לקראתו בשמחה: "שמעילה! מה רב כוחה של תפילה תמימה! ידוע תדע כי כבר נחתם דינו של בנך שיסתלק מן העולם, אך תפילותיה ודמעותיה של האם העבירו את רוע הגזרה; ולא בלבד שבנך יבריא אלא שבזכות תפילותיה יזכה לאריכות ימים!"

ליבו של רבי שמעון עלה על גדותיו מאושר. כשבא בשערי ביתו, דומה היה כאילו אינו פוסע, אלא מרקד; הוא בישר לאשתו את דברי הרבי. ואכן, הם החלו לראות עין בעין בנס המתחולל לנגד עיניהם; הילד החולה שכבר שכב ללא ניע, נטול גוון של חיים – פקח את עיניו, ואדמומית פשטה בלחיו. מיום ליום שבו כוחותיו אליו, עד שעמד על רגליו בריא ושלים.

דברי רבינו התקיימו בו עד לאחת; הוא עלה עם אביו לארץ הקודש, והסתלק לעולמו כבן מאה שנה! ללמדך, כי לעולם לא אפסו חסדיו יתברך, וכי "אין שום ייאוש בעולם כלל!"

על פרשת השבוע

(דברים ג, כג) וַאֲתוֹנֵן אֶל ה' בַּעַת הַהוּא לֵאמֹר: **(כד)** אֲדֹנָי ה' אֵתָהּ הַזּוֹלוֹת לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גְּדֻלַּתְךָ וְאֵת יְדֵי הַזּוֹזָקָה אֲשֶׁר מִי אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כַּמַּעֲשִׂיךָ וּכְגִבּוֹרְתֶךָ: **(כה)** אֲעֲבֶרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הַהַר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבֵּנוֹן: **(כו)** וַיִּתְעַבֵּר ה' בִּי לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלַי וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי רַב לָךְ אֵל תּוֹסֵף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בְּדַבַּר הַזֶּה: **(כז)** עֲלֶה רֹאשׁ הַפְּסָגָה וְשֵׂא עֵינֶיךָ יְמִינָה וְצַפְנָה וְתִימְנָה וּמִזְרֹנָה וּרְאֵה בְּעֵינֶיךָ כִּי לֹא תַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה: **(כח)** וְצֹו אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְזוֹזְקֶהוּ וְאִמְצָהוּ כִּי הוּא יַעֲבֹר לְפָנַי הַעַם הַזֶּה וְהוּא יַזְוִיל אוֹתָם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה:

בפסוקים אלו מספר משה רבנו לעם ישראל כמה תפילות ערך לפני הקב"ה כדי שייכנס לארץ ישראל, כמניין ואתחנן = 515 תפילות, עד שהקב"ה עצר אותו מלהתפלל שנאמר רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה:

ידוע שכל תאוותו של משה רבנו להיכנס לארץ ישראל הייתה כדי לקיים את מצוות התלויות בארץ, ועל זה אמר לו הקב"ה, עֲלֶה רֹאשׁ הַפְּסָגָה וְשֵׂא עֵינֶיךָ יְמִינָה וְצַפְנָה וְתִימְנָה וּמִזְרֹנָה וּרְאֵה בְּעֵינֶיךָ וְהִתְקִיִּים בְּמִשְׁה רַבְּנוּ כֵּאלִיל קִיִּים אֶת כָּל הַמִּצְוֹת הַתְּלוּיֹת בְּאֶרֶץ.

בימים אלו לאחר תשעה באב, כאשר אנו מנסים להבין ולהפנים מהו החיסרון הגדול שאין לנו בית מקדש, ואין לנו כהן שיכפר בעדנו ועוד ועוד... ובימים של צרות ומחלות לא עלינו, כל מה שנותר לנו הוא לשאת תפילה אל אבינו שבשמיים.

ומי לנו כמשה רבנו, גדול הנביאים, שנאמר בו **(במדבר יב ז)** לֹא כֵן עַבְדִּי מִשֶּׁה בְּכָל בֵּיתִי וְנֶאֱמָן הוּא: **[ח]** פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמִרְאָה וְלֹא בְּזוּיֶדֶת וְתִמְנַת ה' יָבִיט וְגו',

והנה 515 תפילות מתפלל משה רבנו ולא נענה?! ונחנו מה? הלוואי שיכולנו תפילה אחת לכוון ולהתפלל כמו משה רבנו.. ובמה דברים אמורים? ומה עלינו ללמוד מתפילותיו של משה רבנו?

ועוד יש לשאול, מדוע הקב"ה נותן למשה להתפלל 515 תפילות ורק באחרונה עוצר אותו? למה נאמר בסוף הפסוק לְאֹמֶר? הלא מדובר בתפילה אישית של משה? אז לְאֹמֶר לִמִּי?

כדי לענות על השאלות נציג כמה רעיונות ויסודות שונים בעניין התפילה,

מניין התפילות לבניין בית המקדש

המבי"ט (רבי משה בן יוסף מיטארני) בספרו **הבית האלוקים** (שער התפילה פרק יז) מביא יסוד שבו קיימת מכסה כללית של תפילות עם ישראל, וברגע שיושלם מניין התפילות הנצרכות יבנה ביהמ"ק השלישי בע"ה. עוד מציין **המבי"ט** (רבי משה בן יוסף מיטארני) שדור שבימיו יבנה בית המקדש זה לא רק בזכות התפילות של אותו הדור, אלא זכה אותו הדור שבימיו הושלמו מניין התפילות. כך שכל יהודי יהיה לו חלק בבניין בית המקדש בהתאם לכמות התפילות שהתפלל לבניין בית הבחירה. והיסוד החשוב שבדבר הוא שכל תפילה גם כאשר אינה נענית באותו הרגע מצטרפת למניין התפילות – אין תפילה לריק!!!

מכאן גם נוכל אנו להוסיף שכל אדם מתפלל על הצרות האישיות שלו, לרפואה, לפרנסה, לזיווג, לילדים ועוד ועוד.. אבל אם נכוון כולנו להתפלל לבואו של משיח ולבניית בית המקדש השלישי – הרי שזה יהיה הפתרון לכולנו, לגאולה שלמה בכל התחומים!!!

הבטחת דוד המלך לדור אחרון שתקבל תפילתם

(תהילים קב) פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֲרֵעַר וְלֹא בָּזָה אֶת תְּפִלָּתָם: (יט) תִּכְתֹּב זֹאת לְדָוִד אֲזוּרוּן וְעַם זָבְרָא יִהְלֵל יְיָ: בכל דור ודור הקב"ה מאזין לתפילתם של בני ישראל ואינו בוזת את תפילתם, ואם כן, מה המיוחד בדור האחרון שעליו מבשר דוד המלך ?

הרב יעקב ישראל לוגסי בספרו **ביום דרך – דברים** מבאר שדווקא עניין חלישות הדור שלנו היא שמאפשרת לתקן בשעה אחת מה שבדורות הראשונים היה נצרך שבועות וחודשים. שעיקר העבודה בדורות האחרונים היא התפילה. אלא שזה צריך לדעת, שמבלי תורה שמקדשת ומרוממת את האדם גם התפילה לא תתקיים בידו.

לכן בא דוד המלך ומבשר לנו, לדור האחרון, שגם אם נראה לנו שנפלנו במעשים שלנו, עדיין תהא לנו הזכות לפנות בתפילה לקב"ה שיצילנו. ומובטחים אנו שיפנה הקב"ה לתפילתנו ולא ימאסנו. שנאמר, **תִּכְתֹּב זֹאת לְדָוִד אֲזוּרוּן**, דור אחרון, שמעידותיו יהיו רבות ועמוקות ועליו נכתב - **פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֲרֵעַר וְלֹא בָּזָה אֶת תְּפִלָּתָם**: וזאת בהתחשב בריבוי הניסיונות והמשברים, ובהצטרף אליהם הייסורים הנוראים שיושפע בהם דורו של משיח המוסיפים על דכדוך הנפש, ולכן הבטחה מיוחדת לדור האחרון, שבכל עת שיפנה מעומק לבו לה' - יפנה ה' לתפילתו בכל מצב שהוא נמצא.

כיצד מתפללין ?

מתפילתו של משה ניתן ללמוד מהו סדר התפילה. בפסוק הראשון בחר משה רבינו בלשון התפילה לשון תחנונים - **(דברים ג,כג) וְאֶתְזוּן אֶל ה' בְּעֵת הַהוּא לֵאמֹר:** השלב השני הוא שבח לקב"ה - **(דברים ג,כד) אֲדַגִּי ה' אֱתָהּ הַזְכֹּרֶת לְהִרְאוֹת אֶת עֲבָדֶיךָ אֶת דְּדִלְךָ וְאֶת יְדֶיךָ הַזְּזוּקָה אֲשֶׁר מִי אֵל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כַּמַּעֲשִׂיךָ וּכְגִבּוֹרְתֶךָ:** ולאחר שלב השבח מגיע שלב הבקשות - **(דברים ג,כה) אֶעֱבְרָה זָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הַהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבַּנּוֹן:**

הגמרא **במסכת ברכות (לד/א)** מדברת בעניין תפילת שמונה עשרה - **אמר רב יהודה, לעולם אל ישאל אדם צרכיו, לא בשלש ראשונות (neife המרכות ה-18 תפילת ה-18) ולא בשלש אחרונות (fe תפילת ה-18) אלא באמצעיות.** דא"ר חנינא, ראשונות - דומה לעבד שמסדר שבח לפני רבו. אמצעיות - דומה לעבד שמבקש פרס מרבו. אחרונות - דומה לעבד שקבל פרס מרבו ונפטר והולך לו.

שמעתי בדרשתו של **הרב משה צדוק**, שסדר התפילה של אדם צריך להיות זהה כסדר שמונה עשרה, דהיינו בהתחלה משבחים את הקב"ה - **מגן אברהם, מחייה המתים, אתה קדוש.** בשלב הבא מבקשים מהקב"ה מה שנחוץ לנו - **אתה חונן, רפאינו... אח"כ שלב ההודיה - מודים אנחנו לך, ולבסוף שוב חוזרים ומבקשים - שים שלום, אלוהי נצור לשוני מרע, יהיו לרצון...**

והראיה לכך **(בראשית כט, לה -ויצא)** מלאה שילדה ארבעה בנים בראשונה, וכאשר נולד הרביעי קראה לו יהודה מלשון הודיה שנאמר **וַתֵּהָרַ עוֹד וַתִּלְדֵּ בֶן וַתֹּאמֶר הַפֶּעַם אוֹדֶה אֶת ה' עַל כֵּן קָרָאתִי שְׁמוֹ יְהוּדָה** ובשלב זה הפסיקה לבקש, נעצרה בשלב "המודים" ולא המשיכה לבקש ואז **וַתַּעֲמֹד מִלְּדֹת:**

כוח התפילה

הזוהר הקדוש לפרשת ואתחנן - רס/א - רבי יוסי פתח, (ישעיה לח,ב) ויסב וזקקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל יהוה: תא חזי (כא וראה) כמה הוא חילא תקיפא דאורייתא (כמה הוא הכח החזק של התורה), וכמה הוא עלאה על פלא (וכמה הוא עליון על הכל) דכל מאן דאשתדל באורייתא, לא דחיל מעלאי ותתאי (לא פחד מצפיונים ומחמתונים) ולא דחיל מערעורין בישין דעלמא (ולא פחד ממקרים רעים של העולם) בגין דאיהו אחיד באילנא דחיי (מהו שהוא אחד בעצמו החיים) ואכיל מניה בכל יומא (ואוכל ממנו בכל יום).

כוח התפילה בעיני הגויים

(במדבר כא, א - חוקת) וישמע הפנעני מלך ערד ישיב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילוזם בישראל וישב ממונו שבי: נשאלת שאלה איך כתוב הכנעני מצד אחד ומצד שני מלך ערד? שהלא ערד זה בנגב מושבו של עמלק? עונה רש"י - (רבי שלמה יצחקי) יושב הנגב. זה עמלק, שנאמר עמלק יושב בארץ הנגב, ושנה את לשונו לדבר בלשון כנען, כדי שיהיו ישראל מתפללים להקב"ה לתת כנענים בידם, והם אינן כנענים, ראו ישראל לבושיהם כלבושי עמלקים ולשונם לשון כנען, אמרו נתפלל סתם, שנאמר אם נתון נתן את העם הזה בידי העמלקים שונאי ישראל כל כך האמינו בכוח התפילה של עם ישראל עדי כדי כך ששינו את לשונם כדי שעם ישראל יתבלבלו ולא ידעו כנגד מה להתפלל - עמלק על פי הלבוש? או כנען על פי השפה? לבסוף התפללו בלשון כללית - נלמד מכאן מה כוח האמונה של עמלק בכוח התפילה של ישראל!!!

דוגמא נוספת וקשה ביותר מובאת במדרש רבה - איכה רבתי, (פרשה ה, אות ה) נבוכדנצר שחיק עצמות (כא' ייע' א) צוה לנבוזראדן (כ' כמנחם א) ואמר ליה, אלההון דאינון (כ' כ' י' א) מקבל בעלי תשובה הוא וידו פשוטה לקבל שבים, כיון דאת כביש להון (כ' כ' א) לא תשבקינן (כ' תתן אהם אפירות...) דיצלון (כ' אפירות...) דלא יעבדון תיובתא (כ' אפירות בתשובה, אג...), ואלההון ירחם עליהון, (הקב"ה ירחם עליהם) וגו'

בהמשך המדרש מסופר כיצד באכזריות שמר נבוזראדן על הצעתו זו של נבוכדנצר, וכל מי שרק ניסה לעשות משהו.. חתכו את אבריו חלקים חלקים, עד אשר הגיעו לפרת, ששם כבר אמר אותו רשע, כעת כבר לא יושיעם האלוקים שלהם כי כבר הגיעו לפרת, על זה אומר המזמור (תהילים קלז, א) על זהרות בכל שם ישבנו גם בכינוי, שעד שלא הגיעו לפרת לא הניחם אותו רשע לשבת כדי שלא יהיה להם פנאי של רגע אחד לחזור בתשובה.

כעת נוכל להבין את התשובה מדברי המבי"ט (רבי משה בן יוסף מיטארני) מדוע הקב"ה נותן למשה להתפלל 515 תפילות ורק באחרונה עוצר אותו? למה לא בראשונה?

שרצה הקב"ה שיצטרפו תפילותיו של משה רבנו למניין התפילות הכללי, ורק כאשר הגיע השלב שאם משה רבנו היה ממשיך להתפלל היה הקב"ה חייב להיענות לו, אז נאמר למשה רב כהן אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה: שהרי גזירה היא מלפני הקב"ה שלא ייכנס משה לארץ ישראל.

וכאן יש את היסוד הגדול, שאין תפילה חוזרת ריקם, אמנם לא תמיד תפילה נענית באופן מידי, אבל כל תפילה מצטרפת ועושה את שלה, עוד טיפה ועוד טיפה בים התפילות..

כעת גם נבין מדוע נאמר בסוף הפסוק לאמר? הלא מדובר רק בתפילה אישית של משה? ולכן נאמר לאמר - לאמר למי? לנו.. כדי שאנו נלמד מתפילתו ומדרכי הנהגתו של משה רבינו, ונבין שאין תפילה חוזרת ריקם.

הרב שמאי גינזבורג, בספרו **אמרי שמיים** מביא רעיון נפלא, **בַּעַת הַהוּא טו'** באב היה, ולמה? משום שרק ב-טו' בבוקר ראה משה רבינו ש-15,000 איש אחרונים של דור המדבר קמו מקבריהם וניצלו מן הגזירה שהרי נאמר בזמן חטא המרגלים – **(במדבר יז – שלח לד)** **(כא)** וְאוֹלָם זֹזִי אֲנִי וַיִּמְלֵא כְבוֹד ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ: **(כב)** כִּי כָל הָאֲנָשִׁים הָרְאִים אֶת כְּבֹדִי וְאֶת אֱתֹנֵי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּמִצְרַיִם וּבַמִּדְבָּר וַיִּנְסוּ אֹתִי זֶה עֲשֶׂר פְּעָמִים וְלֹא שִׁמְעוּ בְּקוֹלִי: **(כג)** אִם יִרְאוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְתָּם וְכָל מְנַאֲצֵי לֹא יִרְאוּהָ: וְגַם מִשֶׁה עֲצָמוֹ שֶׁהוֹכִיחַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל חַטָּאת הַמְּרַגְלִים אָמַר **(דברים א – דברים)** **(לד)** וַיִּשְׁבַּע ה' אֶת קוֹל הַדְּבָרִים וַיִּקְצֹף וַיִּשְׁבַּע לְאָמֹר: **(לה)** אִם יִרְאֶה אִישׁ בְּאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הַדּוֹר הַרְעָה הוּא אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְתֵת לְאַבְתֵּיכֶם:

מכאן למד משה רבנו, אף על פי שנשבע הקב"ה שניתן לבקש ולהתפלל גם כנגד גזירה ושבועה שנשבע הקב"ה, ומיד באותו היום עמד וביקש על עצמו **(דברים ג, כג)** וְאַתְּוֹזֵן אֵלַי ה' **בַּעַת הַהוּא לְאָמֹר:**

נשאלת השאלה, ובמה זכו אותם 15,000 איש אחרונים, שהתבטלה הגזירה מעליהם?

תשובה ראשונה: שבכל שנה כאשר נכנסו לקבריהם ביקשו אותם האנשים לדחות את מותם לשנה הבאה, בתירוץ שונים, אולם כאשר הגיע השלב האחרון, כבר לא יכלו לבקש "דחיה" אלא התפללו מקירות ליבם שימחל להם הקב"ה על מעשיהם, ואולי קבוצה זו חטאה בפחות מהאחרים וזכו לכפרה.

תשובה שניה: הרב סורוצקין, בספרו **אזניים לתורה** – אומר בגלל שכל עם ישראל בכו על מותו של אהרון הכהן, **(במדבר כ, כט - חוקת)** וַיִּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גִזַּע אֶהְרֹן וַיִּבְכוּ אֶת אֶהְרֹן שְׁלֹשִׁים יוֹם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל: אהרון הכהן נפטר בראש חודש אב, בשנת הארבעים, שנאמר **(במדבר לג, לח - מסעי)** וַיַּעַל אֶהְרֹן הַכֹּהֵן אֶל הַר הָהָר עַל פִּי ה' וַיָּמָת שָׁם בְּשֵׁנַת הָאָרְבָּעִים לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בְּחֹדֶשׁ הַחֹמִישִׁי בְּאֶזְרוֹד לְחֹדֶשׁ: משמע שרק 15,000 איש האחרונים היו שותפים באבל על אהרון. והרי ידועים דברי הגמרא **שבת קה"ב - שכל הבוכה על אדם כשר מוחלין לו על כל עונותיו.**

ולמה לא למד משה ממיתת אהרון אחיו וקיבל את הדין?

במיתת אהרון נאמר **(במדבר כ - חוקת)** **(כד)** וַיֹּאסֹף אֶהְרֹן אֶל עַמּוּי כִּי לֹא יָבֵא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַל אֲשֶׁר מְרִיתֶם אֶת פִּי לְמִי מְרִיבָה: **(כה)** קָוֹז אֶת אֶהְרֹן וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנֵו וְהֵעַל אֹתָם הַר הָהָר: **(כו)** וְהַפְּשִׁט אֶת אֶהְרֹן אֶת בְּגָדָיו וְהַלְבַּשְׁתֶּם אֶת אֶלְעָזָר בְּנֵו וְאֶהְרֹן וַיֹּאסֹף וּמָת שָׁם: **(במדבר רבה, פרשה יט, אות יט)** **(במדבר כז - חוקת)** וַיַּעַשׂ מִשֶּׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה וַיַּעַל אֶל הַר הָהָר לְעֵינָי כָּל הָעֵדָה: לְלַמֶּדְךָ שְׂאֵף עַל פִּי שְׂאֵמֵר לוֹ גְזֵרָה רָעָה עַל אֶהְרֹן, לֹא עָבַב.

אהרון מיד ביצע את דברי משה ולא עיכב, לא נפרד ממשפחתו אלא הלך מיד לראש ההר, וקיבל על עצמו את גזירת הקב"ה. משום שראה במו עיניו את אלעזר בנו ממשיך דרכו ככה גדול, ולכן מבחינתו יש המשכיות... ואילו משה רבינו לא זכה לראות את בנו ממלאים את מקומו, לכן ביקש להיכנס בעצמו לארץ ישראל. בנוסף, אהרון נפטר בראש חודש אב, שאז עוד לא נתחדש למשה ואהרון שניתן להתפלל גם כנגד גזירה של הקב"ה, ולכן הלך בלב שלם לקיום הגזירה – תכונת "וידום אהרון".

מוסר מדברי חז"ל

ארבעת התנאים לקבלת התפילה:

אור החיים הקדוש (רבי חיים בן משה אבן עטר) מבאר שישנם ארבעה דברים בהם אדם צריך לכוון בשעה שהוא מתפלל, ולמדים אותם מהפסוק - **וְאֶתְזוּנָן אֶל ה' בְּעֵת הַהוּא לְאֹמֵר:**

התנאי הראשון:

וְאֶתְחַנֵּן - אדם שמתפלל ייגש בתחנונים כמו עני הדופק על הפתח, כאשר היסוד הוא כמו שעני ניגש לבקש צדקה כאשר הוא לא בטוח שהאדם ממולו אכן ייתן לו צדקה, כך אדם הנופל בתחנונים לפני הקב"ה יבין שבעצם הקב"ה לא חייב לו כלום, ברצונו ייתן לו, וברצונו לא ייתן לו ובמיוחד כאשר אין אנו יכולים להבין את חשבונות השמים, על זה אומר שלמה המלך (**משלי יח, כג**) **תְּזוּנֵינִים יְדַבֵּר רֵשׁ וְעֲשִׂיר יַעֲנֶה עֲזוֹת:**

התנאי השני:

אֶל ה' - התפילה היא אך ורק לקב"ה ישירות כי הוא מקור הרחמים. כאן קיים יסוד חשוב מאוד, שכל יהודי באשר הוא צריך להבין שהוא בן לאבא שבשמיים כמו כל יהודי אחר, והוא יכול לפנות ישירות לאבא שבשמיים !!! ולא להתפלל לרבנים, אלא דרך הרב ילמד את דרכה של תורה, ויבקש מאותו רב צדיק שימליץ בעדו לפני הקב"ה ויתפלל עליו לישועות. ובאותו עניין גם כאשר אדם משטח על קברו של צדיק, אסור לו לבקש מאותו צדיק שיושיעו אלא יפנה לקב"ה באחת מהדרכים הבאות. האחת, שיבקש מאותו צדיק שיהיה מליץ יושר עליו לפני הקב"ה, או שיבקש מהקב"ה שיעזור לו בזכות אותו צדיק שהוא כעת פוקד את קברו.

התנאי השלישי:

בְּעֵת הַהוּא - לכל תפילה יש את הזמן שלה. ישנם ימים שהם מסוגלים יותר לתפילה מאשר ימים אחרים. חודש אלול הבא עלינו לטובה בע"ה, הוא חודש הרחמים והסליחות, והוא זמן טוב יותר לבקשת סליחה ומחילה משאר השנה, ואחריו עשרת ימי התשובה, משום שנאמר על ימים אלו שהקב"ה קרוב יותר אלינו ושומע לתפילותינו כפי שאומר הנביא ישעיה (**פרק נה, ו**) **דְרִשׁוּ ה' בְּהַמְצִאוֹ קְרָאָהוּ בְּהִיטְרוֹ קְרוֹב וְגו'**

התנאי הרביעי:

לְאֹמֵר - כאשר אדם מתפלל על עניין מסוים, הוא חייב לפרט במדויק למה כוונתו. לצורך כך ידוע ומפורסם המדרש **באסתר רבה (פרק ז, כד) מִשָּׁל לְאָדָם שֶׁהִיהָ מְהֵלֵךְ בְּדֶרֶךְ, מִן דּוּחָקָא דְאֹרְחָא (ומלוכה הדק) אֶסְתַּבַּע קְרִסוּלִיהָ (נָקַצ אַת קְרִסוּלֵי), אָמַר - הַלּוֹאִי הוּא לִי חַד חֲמַר (אמר, הלוואי והיה לי צכסיו חמור), עֶבֶר עֲלוּי חַד רוּמִי דִילְדַת חֲמַרְתִּיהָ חַד עוּלָאִי, (צבר לידו באתו הלמן רומאי אחד שהאתון עלו האפיסה באתו הלמן..) אָמַר לִיהָ (הרומאי לִאֲתוּ אֲדַס) סַב (קח) אֶרְכַּב הַדִּין עוּלָאִי (תע אצ הכתפייט עלך את העייר הנולידי). אָמַר (אתו האדס) הָא צְלוּתִי אִישְׁתַּמַּע (אפה, תפילתי אכן התקבלה..) בְּרַם אָנָּא לֹא שְׁאַלִית פְּהֶגֶן (אבל אני לא ביקשתי כהולן) אִם לְמַרְכָּב אִם לְמַרְכִּיבָה (ולא פירטתי את אני רוצה חמור לרכב עליי, או חמור שהוא ירכב עליי..)**

ערך-ני גה"י

לוקט ממדרשי חז"ל ומדרשות הרבנים שליט"א

שבת שלום

להצטרפות לרשימת תפוצה שבועית - nirgahali@gmail.com

כמו כן, ניתן להוריד את המאמר בכתובת - www.yahadut-ekron.022.co.il